

УДК 378.78.016:78

DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310/2024-110-3-84-94>

ВИРАЖАЛЬНО-ЗМІСТОВИЙ ЕТАП ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКОЇ КОМУНІКАТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТІВ МИСТЕЦТВ НА ЗАСАДАХ АКМЕ-ГЕРМЕНЕВТИЧНОГО ПІДХОДУ: МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ

М. Р. Мимрик

ORCID 0000-0002-3963-9210

Розглядається проблема висвітлення змісту інтегрованого методичного інструментарію на виражально-змістовому етапі методики формування в студентів факультетів мистецтв емпатійно-евристичного структурного компоненту музично-виконавської комунікативності на засадах акме-герменевтичного підходу. Основу методичного інструментарію складають методи, засоби і прийоми мистецького навчання, спрямовані на формування в студентів факультетів мистецтв здатності до розкриття ідейно-образного змісту музичного твору, зокрема, евристичні методи, інтегровані із теоретичними методами аналізу, конкретизації, класифікації, а також із словесними, бінарними й образно-демонстраційними методами мистецького навчання.

На підставі проведеного компаративного аналізу отриманих статистичних даних під час контрольного та формуального експериментів щодо сформованості емпатійно-евристичного структурного компоненту на виражально-змістовому етапі розробленої методики спостерігається впевнений підйом висхідної динаміки статистичних результатів щодо сформованості емпатійно-евристичного компоненту в експериментальних групах на професійному (високому) та достатньому (середньому) рівнях співставно із відповідними статистичними результатами на цих рівнях в контрольних групах.

Ключові слова: музично-виконавська комунікативність, виражально-змістовий етап, студенти факультетів мистецтв, емпатійно-евристичний структурний компонент, методичний інструментарій, акме-герменевтичний підхід.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. В сучасних умовах домінування суспільних пріоритетів щодо підсилення комунікативно-

технологічних тенденцій в усіх сферах людського буття, музична освіта також генерує нові ідеї, погляди, методики у галузі музичної комунікації. У зв'язку з цим, актуальність як теоретичних, так і практичних методичних розробок у галузі розвитку музичної комунікації і, зокрема, щодо осмисленого формування в студентства феномену музично-виконавської комунікативності на засадах акме-герменевтичного підходу, постійно зростає.

Зокрема, вельми важливого значення набуває проблематика педагогічного стимулювання спроможності студентів факультетів мистецтв до герменевтичного осмислення важливості й пріоритетності всеосяжного, глибинного розуміння ідейно-образного змісту й характеру музичного твору в контексті формування музично-виконавської комунікативності. Адже повноцінне й деталізоване осмислення студентами ідейно-образного змісту й характеру інструментального твору є основою як успішної інтерпретаційної роботи, так і якісного інструментального виконавства у цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Серед досліджень і публікацій, на які доцільно спиратись у процесі розроблення методичного інструментарію з формування *емпатійно-евристичного* структурного компоненту музично-виконавської комунікативності, можна виокремити наукові дослідження музикознавців, дослідників у галузі музичної педагогіки, які працювали у царині акме-герменевтики, серед яких: А. Бондаренко; А. Козир, Л. Мацко; О. Олексюк, М. Ткач, Д. Лісун; В. Федоришин, С. Шип та ін. Також для дослідження означеної проблеми велику роль відіграють наукові психолого-педагогічні, музично-психологічні, методичні розробки В. Волошиної, Л. Долинської С. Ставицької, О. Темрук (2010), С. Гончаренка (2008; 2011), С. Занюк (2002), А. Козир і В. Федоришина (2012), Н. Мойсеюк (2001), О. Хоружої (2009; 2010) та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Незважаючи на науковий інтерес до проблематики музичної комунікації у цілому, до музично-комунікативної компетентності, до методів і засобів музичної комунікації, проблематика музично-виконавської комунікативності не віднайшла належного висвітлення та розв'язання. Зокрема, не було розроблено цілісної методичної моделі формування музично-виконавської комунікативності, а головне – не було розроблено інтегрованого методичного інструментарію для комплексного, поетапного формування досліджуваного феномену.

Саме це й обумовило **формування цілі статті** щодо визначення змісту інтегрованого методичного інструментарію, змодельованого й розробленого для виражально-змістового етапу експериментальної методики формування музично-виконавської комунікативності на засадах акме-герменевтичного підходу, під час якого було здійснено формування *емпатійно-евристичного* структурного компоненту досліджуваного феномену, присвяченого розвитку в студентства здатності до глибокого осмислення образної сутності музичного твору.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Методологічне підґрунтя для розв'язання проблеми формування музично-виконавської комунікативності на виражально-змістовому етапі розробленої методики обумовлено опорою на засади та принципи акме-герменевтичного підходу, що вплинуло на відбір комплексу **методів, засобів і прийомів** для інтегрованого методичного інструментарію, змодельованого саме для цього етапу, серед яких:

- експериментальне завдання «Письмовий аналіз засобів музичної виразності у контексті розкриття ідейно-образного змісту музичного твору», що інтегрує комплекс теоретичних методів музично-теоретичного аналізу, конкретизації, класифікації тощо;
- евристичний метод навідних запитань щодо визначення засобів музичної виразності; евристичний метод асоціацій та аналогій; евристичний діалог;
- метод ескізного опрацювання майбутніми фахівцями інструментального твору;
- метод моделювання ситуації прилюдного виконавства;
- словесний метод вгадування й вербалізації програми інструментального твору;
- бінарний метод, зміст якого включав інноваційний метод майндмепінгу щодо деталізації програмного змісту означеного твору та метод демонстрації інструментального твору;
- метод концентрації уваги студентів на ключових художньо-сміслових акцентах під час інструментального виконавства.

Формування емпатійно-евристичного структурного компоненту музично-виконавської комунікативності на виражально-змістовому етапі експериментальної методики було розпочато із педагогічного забезпечення здатності студентів до розкриття, розуміння тих засобів виразності, які обрав композитор для вираження своїх почуттів (*I показник* сформованості). Для цього було розроблено і упроваджено у процес інструментальної підготовки студентів факультетів мистецтв експериментальне завдання для самостійної

роботи з навчальних дисциплін «Основний музичний інструмент», «Додатковий музичний інструмент», «Методика викладання дисциплін кваліфікації (Основний музичний інструмент)», «Оркестровий клас» тощо).

В основі означеного експериментального завдання знаходиться метод музично-теоретичного аналізу засобів музичної виразності. В якості матеріалу для виконання цього завдання виступають інструментальні твори з навчального репертуару, які знаходяться в поточному опрацюванні з означених навчальних дисциплін.

Для самостійного виконання студентами експериментального завдання «Письмовий аналіз засобів музичної виразності у контексті розкриття ідейно-образного змісту музичного твору» нами було розроблено покроковий план-рекомендацію аналітичної роботи, у відповідності до якого студент мав аналізувати музичний твір з власного навчально-педагогічного репертуару.

Переваги розробленого нами експериментального завдання «Письмовий аналіз засобів музичної виразності у контексті розкриття ідейно-образного змісту музичного твору» полягали, з одного боку, в можливості його систематичного й масового упровадження у процес інструментальної підготовки студентів, а з іншого боку, в інтегративному характері його побудови, оскільки це завдання інтегрувало теоретичні методи музично-теоретичного аналізу, конкретизації, класифікації тощо.

Також для формування в студентів-інструменталістів здатності до розкриття, розуміння тих засобів виразності, які обрав композитор для вираження своїх почуттів, вельми ефективним і таким, що уможливило систематичне застосування, виявився евристичний метод навідних запитань щодо засобів музичної виразності. Зокрема, цей метод виявився дуже зручним для індивідуальних занять з «Основного інструменту». У процесі інтерпретаційної роботи викладач має змогу застосовувати цей метод під час кожного індивідуального заняття й спрямовувати його або на один, або на декілька засобів музичної виразності у відповідності до теми заняття.

Ефективність застосування евристичного методу навідних запитань щодо засобів музичної виразності значно збільшувалась, якщо цей метод сполучався із евристичним методом асоціацій та аналогій, коли студентові пропонувалось вербалізувати власні асоціативні ланцюжки, які з'являлись в уяві під час чергової відповіді на навідне запитання викладача щодо відтворення можливих почуттів композитора за допомогою певного засобу музичної виразності.

Продовження формування в студентів факультетів мистецтв емпатійно-евристичного структурного компоненту музично-виконавської комунікативності на виражально-змістовому етапі запропонованої методики

відбувалось у відповідності до *II показника* – наявності емоціогенних елементів у процесі вивчення інструментального твору.

Оскільки вияв емоціогенних елементів у процесі опрацювання й виконання майбутніми фахівцями-музикантами інструментального твору стає можливим внаслідок сприймання й засвоєння ними художньої інформації, яку автор твору виклав у тексті за допомогою нотації, то частина розробленого методичного інструментарію була спрямована на розвиток умінь прочитання й розшифровки художніх змістів, закладених в цьому тексті. Водночас, оскільки сам прояв емоціогенних елементів стає можливим лише у процесі інструментального виконавства, то інша частина методичного інструментарію була спрямована вже безпосередньо на відпрацювання практичних інструментально-виконавських умінь емоціогенного транслювання художніх образів на слухачку аудиторію.

З метою формування в студентів умінь прочитання й розшифровки художніх змістів, схарактеризованих за допомогою емоціогенних елементів, що виявляються у процесі вивчення інструментального твору, під час індивідуальних занять з навчальних дисциплін «Основний інструмент», «Додатковий інструмент», було застосовано метод евристичного діалогу, вельми зручний для творчої комунікації між викладачем і студентом, а також між двома студентами.

Умовою застосування цього методу виступає конкретизоване формулювання теми діалогічного спілкування, а також чітке викладення послідовності з семи запитань, кожне з яких має починатися конкретним займенником (Коменський, 1940). Перше запитання має починатись займенником «Хто?», друге – «Що?», третє – «Навіщо?», четверте – «Де?», п'яте – «Чим?», шосте – «Як?» і останнє сьоме – «Коли?».

Для означеного евристичного діалогу було сформульовано тему «Виявлення емоціогенних елементів у процесі герменевтичного осмислення образно-художніх змістів, закладених у нотному тексті музичного твору». Перед безпосереднім проведенням евристичного діалогу викладачем застосовується словесний метод пояснення правил його проведення. Викладач має розтлумачити студентам – учасникам евристичного діалогу, що запитання задаються по черзі, а одразу після надання відповіді той, хто вже відповів, має поставити партнеру наступне контр-запитання.

Також для формування здатності студентів до виявлення емоціогенних елементів у процесі опрацювання й виконання майбутніми фахівцями-музикантами інструментального твору було застосовано метод ескізного опрацювання майбутніми фахівцями інструментального твору. Використання цього методу передбачало вже на початку опрацювання музичного твору конкретизацію таких фрагментів, які віднаходили

найбільший емоційний відгук в студента, а також сумісне із викладачем обговорення того, з яким конкретно нюансуванням і динамікою ці емоціогенні фрагменти мають бути виконані.

Оскільки, як було зазначено вище, частина розробленого методичного інструментарію була спрямована вже безпосередньо на відпрацювання практичних інструментально-виконавських умінь емоціогенного транслявання художніх образів на слухачську аудиторію, для формування II показника було застосовано метод моделювання ситуації прилюдного виконавства, під час використання якого ми цілеспрямовано зосереджували увагу студентів саме на емоціогенних фрагментах інструментального твору, поставивши задачу особливо виразного їх виконання.

Формування на виражально-змістовому етапі розробленої методики емпатійно-евристичного структурного компоненту музично-виконавської комунікативності згідно до III показника – здатності до емпатійного переживання музики через імпульси інтенсифікації – передбачало інтегроване застосування словесних, бінарних, образно-демонстраційних та інших методів мистецького навчання.

Цей інтегрований методичний інструментарій ставив на меті педагогічне стимулювання імпульсів інтенсифікації емпатійного переживання студентами художніх образів і настроїв, закладених композитором у музичний твір. Оскільки, як було зазначено раніше, педагогічне стимулювання означених імпульсів базується на актуалізації прямого й зворотного зв'язків між студентом і інструментальним твором, то словесний метод вгадування й вербалізації програми цього твору, впливаючи на емоційну сферу студента, уможлиблює інтенсифікацію його особистісного реагування, яке і стає імпульсом для взаємного емпатійного співпереживання образного змісту твору під час прилюдної демонстрації його публіці.

Сумісно із окресленим вище словесним методом вгадування й вербалізації програми інструментального твору було використано бінарний метод, зміст якого включав:

- інноваційний метод майндмепінгу щодо деталізації програмного змісту означеного твору;
- метод демонстрації інструментального твору.
- Перебіг застосування цього бінарного методу передбачає:
- роздачу студентам ментальних карт, на яких розміщено центральний ключ у вигляді порожньої «хмарки» в центрі карти, а також «гілки-лінії», що радіально відходять від центрального ключа по обидві сторони карти;

- самостійне заповнення студентами центрального ключа-«хмарки» текстом, який студенти вербалізували під час «вгадування» програми;
- демонстрація інструментального твору, під час якої студенти мають записати на «гілках-лініях» ключові слова, що дозволяють поглибити й деталізувати записану в центральному ключі програму.

Означений бінарний метод забезпечує подальшу інтенсифікацію особистісного емоційного реагування студента на художньо-образний зміст музичного твору, що підсилює імпульс для взаємного емпатійного співпереживання образного змісту твору під час прилюдної демонстрації його публіці.

Також вельми ефективним для формування цього показника став метод концентрації уваги студентів на ключових художньо-сміслових акцентах під час процесу інструментального виконавства. Цей метод дозволяє активізувати емпатійний взаємозв'язок спочатку між професорсько-викладацьким складом і студентством на підґрунті сумісного діалогічного спілкування між ними щодо планування й розстановки ключових художньо-сміслових акцентів в інструментальному творі.

Потім тембральне, динамічне виявлення й підкреслення означених художньо-сміслових акцентів, які й виконують функцію імпульсів для взаємного емпатійного співпереживання образного змісту твору, під час прилюдного інструментального виконавства забезпечують процес взаємного емпатійного співпереживання образності вже на рівні музичної комунікації із публікою.

Діагностування рівнів сформованості емпатійно-евристичного музично-виконавської комунікативності студентів факультетів мистецтв було проведено за допомогою педагогічно-вимірального інструментарію, до якого увійшли:

- метод усного аналізу засобів музичної виразності у процесі індивідуальних занять з навчальних дисциплін «Основний музичний інструмент», «Додатковий музичний інструмент», у процесі групових занять з курсу «Оркестровий клас»;
- метод письмового аналізу засобів музичної виразності у процесі занять з навчальних дисциплін «Методика викладання дисциплін кваліфікації (основний інструмент)», «Методика викладання дисциплін кваліфікації (додатковий інструмент)»;
- модифікована методика «Діагностика інтерпретаційної компетентності майбутнього виконавця-інструменталіста: аналіз засобів музичної виразності» (модифікація за методикою О. Хоружої (Хоружа, 2010);

- метод педагогічного спостереження за виявом емоційогенних елементів у процесі вивчення інструментального твору у процесі індивідуальних занять з навчальних дисциплін «Основний інструмент», «Додатковий інструмент», у процесі групових занять з курсу «Оркестровий клас»;
- модифікована методика «Тест на вияв наявності емоційогенних елементів у процесі вивчення та виконання інструментального твору» (модифікація за методикою О. Хоружої) (Хоружа, 2010);
- аналіз письмових звітів респондентів про особистісний досвід переживань, набутих в емпатогенній ситуації опрацювання інструментального твору;
- метод розпізнавання респондентом емоцій композитора, закодованих в музичному творі (на матеріалі інструментальних творів, що входять до навчально-педагогічного репертуару студентів з навчальних дисциплін «Основний інструмент», «Додатковий інструмент», «Оркестровий клас»);
- модифікована «Методика дослідження здатності до творчого самовираження у виконавській діяльності» (Модифікація за методикою В. Волошиної, Л. Долинської, О. Ставицької та О. Темрук) (Волошина та ін., 2010).

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Проведений компаративний аналіз динаміки формування евристично-емпатійного структурного компоненту музично-виконавської комунікативності, представленій в контрольних та експериментальних групах на *виражально-змістовому етапі* розробленої методики, уможливив формулювання висновків.

Отже, на підставі проведеного компаративного аналізу отриманих статистичних даних під час контрольного та формувального експериментів щодо сформованості евристично-емпатійного структурного компоненту фіксуємо:

- впевнений підйом висхідної динаміки статистичних результатів щодо сформованості евристично-емпатійного компоненту в експериментальних групах на професійному (високому) рівні співставно із статистичними результатами на цьому рівні в контрольних групах – з 17,65% в контрольних групах (КГ) до 30,30% в експериментальних групах (ЕГ) на 12,65%;
- впевнений підйом висхідної динаміки статистичних результатів щодо сформованості евристично-емпатійного компоненту в експериментальних групах на достатньому (середньому) рівні співставно із статистичними результатами на цьому рівні в

контрольних групах – з 44,12% в контрольних групах (КГ) до 60,60% в експериментальних групах (ЕГ) на 16,48%;

- падіння нисхідної динаміки статистичних результатів щодо сформованості евристично-емпатійного компоненту в експериментальних групах на початковому (низькому) рівні співставно із статистичними результатами на цьому рівні в контрольних групах – з 38,24% в контрольних групах (КГ) до 9,09% в експериментальних групах (ЕГ) на 29,15%.

Означені результати компаративного аналізу засвідчили ефективність розробленого для формування в студентів факультетів мистецтв емпатійно-евристичного компоненту музично-виконавської комунікативності *на виразально-змістовому етапі* розробленої методики і уможливили перехід до подальшого моделювання, розроблення і упровадження методичного інструментарію для наступного – *продуктивно-узагальнюючого етапу* формування в студентів факультетів мистецтв музично-виконавської комунікативності на засадах акме-герменевтичного підходу.

Література

1. Волошина В.В., Долинська Л.В., Ставицька С.О., Темрук О.В. Загальна психологія: практикум. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Каравела, 2010. 279 с.
2. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: методичні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
3. Гончаренко С.У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Рівне: Волинські обереги, 2011. 552 с.
4. Занюк С.С. Психологія мотивації: Навчальний посібник. Київ: Либідь, 2002. 304 с.
5. Козир А.В. Акмеспрямовані стратегії формування фахової майстерності майбутнього вчителя музики. Наукова школа Г.М. Падалки. Колективна монографія. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. 402 с. С. 56-91.
6. Козир А.В., Федоришин В.І. Вступ до акмеології мистецької освіти. Навчально-методичний посібник. Київ: видавництво НПУ ім. М.П. Драгоманова. 2012. 263 с.
7. Коменський Ян Амос. Велика дидактика. Вибрані педагогічні твори: у трьох томах. Том 1 ; під ред. професора Красновського А. А. Київ. Рад. школа. 1940. 248 с.
8. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Київ: ВАТ«КДНК», 2001. 608 с.
9. Хоружа О.В. Компонентна структура етнопедагогічного мислення майбутнього вчителя музики. *Науковий часопис національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Сер. 14. Теорія і методика мистецької освіти: Збірник наукових праць. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції

- «Гуманістичні орієнтири мистецької освіти» 22-24 квітня 2009 р. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. Вип. 7 (12). С. 116-122.
10. Хоружа О.В. Методичні засади формування етнопедагогічного мислення майбутнього вчителя музики: дис. ... канд. пед. наук. Спеціальність 13.00.02. «Теорія та методика музичного навчання». Київ, 2010. 255 с.

References

1. Voloshina V.V., Dolynska L.V., Stavyska S.O., Temruk O.V. (2010). Zahal'na psykholohiya: praktykum [General psychology: practicum. Study guide for students of higher educational institutions]. Navchal'nyy posibnyk dlya studentiv vyshchych navchal'nykh zakladiv. Kyiv: Karavela. 279 s (ukr).
2. Honcharenko S.U. (2008). Pedahohichni doslidzhennya: metodychni porady molodym naukovtsyam [Pedagogical research: methodological advice for young scientists]. Kyiv-Vinnysya: DOV «Vinnysya». 278 s (ukr).
3. Honcharenko S.U. (2011). Ukrayins'kyu pedahohichnyy entsyklopedychnyy slovnyk. [Ukrainian pedagogical encyclopedic dictionary]. Rivne: Volyns'ki oberehy. 552 s (ukr).
4. Zanyuk S.S. (2002). Psykholohiya motyvatsiyi: Navchal'nyy posibnyk [Psychology of motivation: Study guide]. Kyiv: Lybid'. 304 s (ukr).
5. Kozyr A.V. (2011). Akmespryamovani stratehiyi formuvannya fakhovoyi maysternosti maybutn'oho vchytelya muzyky. Naukova shkola H.M. Padalky. Kolektyvna monohrafiya [Acme-directed strategies for the formation of professional skills of the future music teacher. Scientific school of H.M. Carcasses Collective monograph]. Kyiv: NPU imeni M.P. Drahomanova. 402 s. S. 56-91 (ukr).
6. Kozyr A. V., Fedoryshyn V. I. (2012). Vstup do akmeolohiyi mystets'koyi osvity Navchal'no-metodychny posibnyk [Introduction to acmeology of art education. Educational and methodological manual]. Kyiv: vydavnytstvo NPU imeni M.P. Drahomanova. 263 s (ukr).
7. Komens'kyi Yan Amos (1940). Velyka dydaktyka. Vybrani pedahohichni tvory: u tr'okh tomakh [Great didactics. Selected pedagogical works: in three volumes]. Tom 1. (pid red. profesora Krasnovs'koho A. A.). Kyiv. Rad. shkola. 248 s (ukr).
8. Moiseyuk N.E. (2001). Pedahohika [Pedagogy]. Kyiv: VAT«KDNK», 2001. 608 s (ukr).
9. Khoruzha O.V. (2009). Komponentna struktura etnopedahohichnoho myslennya maybutn'oho vchytelya muzyky [The component structure of the ethnopedagogical thinking of the future music teacher]. Naukovyy chasopys natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seriya 14. Teoriya i metodyka mystets'koyi osvity: Zbirnyk naukovykh prats'. Materialy III Mizhnarodnoyi nauko-praktychnoyi konferentsiyi «Humanistychni oriyentiry mystets'koyi osvity» 22-24 kvitnya 2009 r. Kyiv: NPU imeni M.P. Drahomanova. Vyp. 7 (12). S. 116-122 (ukr).
10. Khoruzha O.V. (2010). Metodychni zasady formuvannya etnopedahohichnoho myslennya maybutn'oho vchytelya muzyky: dys. ... kand. ped. nauk. Spetsial'nist' 13.00.02 [Methodological principles of the formation of ethno-pedagogical thinking of the future music teacher: dissertation of the candidate of pedagogical sciences.

Specialty 13.00.02. "Theory and method of music education."] «Teoriya ta metodyka muzychnoho navchannya». Kyiv. 255 s (ukr).

THE EXPRESSIVE AND CONTENT STAGE OF THE FORMATION OF MUSICAL AND PERFORMING COMMUNICATION OF ARTS FACULTY STUDENTS ON THE BASIS OF THE ACME-HERMENEUTIC APPROACH: METHODOLOGICAL TOOLKIT

M. R. Mymryk

The problem of elucidating the content of the integrated methodical toolkit at the expressive-content stage of the method of forming the empathic-heuristic structural component of music-performance communication in students of arts faculties on the basis of the acme-hermeneutic approach is considered.

The basis of the methodological toolkit consists of methods, means and techniques of art education, aimed at forming in students of the faculties of arts the ability to reveal the ideological and figurative content of a musical work. In particular, heuristic methods integrated with theoretical methods of analysis, specification, classification, as well as with verbal, binary and figurative and demonstrative methods of art education are described.

On the basis of the comparative analysis of the statistical data obtained during the control and formative experiments regarding the formation of the empathic-heuristic structural component at the expressive and content stage of the developed methodology, there is a confident rise in the upward dynamics of the statistical results regarding the formation of the empathic-heuristic component in the experimental groups at the professional (high) and sufficient (average) levels in comparison with the corresponding statistical results at these levels in the control groups.

Keywords. *Music-performance communicativeness, expressive-content stage, students of arts faculties, empathic-heuristic structural component, methodical toolkit, acme-hermeneutic approach.*

Мимрик Михайло Романович – кандидат мистецтвознавства, доцент, Заслужений артист України, проректор з виховної, творчої роботи та міжнародних зв'язків Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського (м. Київ, Україна). E-mail: mymrykmr@ukr.net

Мумрык Mykhailo Romanovych – Candidate of Art Criticism, Associate Professor, Honored Artist of Ukraine, Vice-rector for Educational, Creative Work and International Relations at P. I. Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine (Kyiv, Ukraine). E-mail: mymrykmr@ukr.net